

գեղեցիկ հորիզոններ կը բանայ Միութեան առջև: Իր ցեղին մեծութեան և բարձրացման ցանկացող ամէն հայ պիտի հրճուի տեսնելով կազմակերպութիւն մը՝ որ կ'առաջադրէ այդպիսի ծրագրի մը զործադրութիւնը: Այդ ծրագրին ամփոփումը կ'երևի մեր թերթին կողքին վրայ: Անոր տարրերը առանձին առանձին քննութեան ենթարկելու միտք չունինք: Ինչ որ փարեղի է մեզի համար՝ Հ. Բ. Ը. Միութեան իբր կազմակերպութիւն հետապնդած զազափարն է, եւ այդ զազափարը իրականութիւն դարձնելու համար անոր ցոյց տալ կըցած ճիղը:

Ամէն հայ նուիրական պարտականութիւն ունի փարել Բարեգործականին ո՛չ թէ միայն որովհետեւ անիկա 25 ամեայ փայլուն զործունէութիւն մ'ունի իր ետին՝ այլ մանաւանդ որովհետեւ ազգին մէջ մեծ և նախախնամական ազդակ մ'ըլլալու կարելիութիւնները ունի ան իր մէջ՝ յառաջիկային համար: Հաստատութիւն մըն է Բարեգործականը՝ ուր քրիստոնեայ հայը կրնայ կազմակերպեալ զործունէութեան մը անհատական ձեռնարկին վրայ ունեցած առաւելութիւնները օգտագործել լաւագոյն կերպով՝ իր եղբայրներուն օգնելու համար նիւթապէս և բարոյապէս, — առանց անշուշտ անհատական բարեգործութեան ոսկի առաքինութիւնն ալ բոլորովին մոռացութեան տալու:

Տ. Վ.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՅԱԻԷՐԺԱԿԱՆ ԴԱՍԸ

(Տօն Իննգեան Տեառն)

(Տիսու, Բ. 11-15)

Քրիստոնէութեան հետապնդած նպատակը միայն բնագոնցական ճշմարտութիւն մը կամ կրօնական խորհուրդ մը չէ, այլ նաեւ զործնական կեանքի բարոյական վիճակ մը: Այս պատճառաւ Աւետարանը որքան վարդապետական գրեւորածք մը՝ նոյնքան ու թիրեւս նաեւ աւելի նոյնիսկ՝ ուսուցումի գիրք մը, հոգեւոր կրթութեան մատեան մըն է, որ կը ցուցնէ մեզի թէ որոնք են այն միջոցները կամ պայմանները, որոնց զործադրութեամբ պիտի կարենանք Աստուծոյ կամքին համաձայն կեանք մը ունենալ:

Բայց ինչ որ մեր կրօնքին ամէնէն սըրտագրաւ առանձնայատկութիւններէն մին է մասնաւորապէս, սա կէտն է թէ վարդապետութիւն և բարոյական, թէ և ըստ ինքեան ուրոյն իմացումներ, բայց հեռի իրարմէ բացարձակապէս անկախ ըլլալէ, ընդհակառակն մին միւսին ըզխուծմն է գոգնիս. ու հաւատքի կալուածին մէջ երկուքը, իրրեւ անշփոթ այլ անբաժան համա-

դրութիւն մը, զիբար կը լրացեն պարզապէս:

Ասոր համար է անշուշտ որ, Քրիստոնէութեան ըմբռնումին մէջ, լաւ հասկըցումով կամ իր ազնուազոյն կերպին բարձրացումով կեանքը՝ կրօնքն է նոյն իսկ, ու կրօնքը, իր ամէնէն վերացական տեսականութեանց մէջ ալ, միշտ բարոյացուցիչ եղբակացութիւններով արգաւանդ, շուտով կը նոյնանայ կեանքին հետ:

Այսպէս, աստուածային յայտնութիւնը, որուն զիտուծն է մարդկային փրկագործութիւնը միայն, նոյն ատեն, Առաքեալին բացատրութեամբ՝ խրատ մըն է, Քրիստոսի կեանքին մանրամասնութիւններովը հրաշալի կերպով և յաւիտենականապէս պատկերազարդուած զաստիասութիւն մը, որ կը սորվեցնէ ինչ որ կարեւոր է՝ արժանանալու համար այդ փրկութեան: Ու այդ զասը կամ խրատը մարդոց կ'աւանդուի ուսուցումի ամէնէն պարզ ու համոզիչ կերպով, պիտի ըսէի մանկավարժական կանոններու յատուկ և թեւադրական եղանակներով, նախ ժխտական և յետոյ հաստատական պատուէրներով. այսինքն ընտելացնելով մարդը խորշիլ նախ ամէն բանէ որ յոռի է և գոհնիկ, և ապա սիրելի ինչ որ բարի է և ազնիւ:

Աւետարանական դաստիարակութեան նպատակն է արդարեւ քրիստոնէական կեանքը: Արդ, որպէսզի այս կեանքը իւրապէս սկսի կազմաւորուիլ մարդուն մէջ, առաքեալին տեսութեամբ՝ անհրաժեշտ է որ սիրտը կարենայ ձկտիլ իր մէջէն ի բաց տարամբժելու չարին բոլոր ձեւերն ու վիճակները, ի սպառ հրաժարելով ամէն բանէ առաջ ամբարիշտ զգացումներու և անբարոյ հակումներու խոնուիներէն և խառնումներէն յառաջացած բոլոր ապականիչ ներգործութիւններէն, և իր ամբողջ կորովը սեւեռելով միայն զէպի գործադրութիւնը բարիին, պարտաւորելով ինքզինքը բարին միայն ունենայ միշտ ի նկատի՝ պիղծ ու զեղծ պայմաններու և հանգամանքներու այն դրութեան մէջ, որ նիւթական աշխարհն է ինքնին, կամ մարմինն կեանքը, իր բոլոր խաբուսիկ հրապոյններուն մէջ:

Խոր է վիշտը, որ իրարմէ կը բաժնէ Աստուծոյ սիրոյն և աշխարհի սիրոյն վրայ կանգնուած կեանքերը: Աշխարհի ցանկութիւնները, որոնք մարմինին զրգիւնն, աչքերուն խողանքին և կենցաղապաշտ միտումներէ ծնած վիտութեան մէջ կը գլուխեն իրենց պարարիչ սնունդը (Ա. Յովհ. Բ. 16) չեն կրնար հաշտ ընթանալ քրիստոնէական կեանքի սրբութեան սկզբունքներուն հետ: Առաջինները՝ ժխտական, իսկ վերջինները՝ դրական մասերն են շնորհաց դաստիարակութեան, որ Աւետարանով մարդուն քարոզուած բարոյականին կանոնն ու մեթոտն է պարզապէս, և որուն միջոցաւ միայն կարելի է ճանչնալ քրիստոնէական կեանքը իր կատարելութեան մէջ, իր երբեակ կողմերուն վրայ, որոնք են զգաստութիւնը, արդարութիւնը և աստուածապաշտութիւնը:

Ճշմարիտ հաւատացեալը պէտք է կարենայ իր կեանքին մէջ նոյն իսկ արդիւնազորեակ իր պաշտած կրօնքին և զաւանած հաւատքին կենդանի պտուղը, հաւասարապէս բարի ըլլալով իր անձին, իր ընկերին և Աստուծոյ հանդէպ:

Մարդ իրօք բարի կը լինի իր անձին նկատմամբ, երբ կրնայ զգաստութեան սանձով չափաւորուած ուղղութեան մէջ պահել իր ֆիզիքական և հոգեկան կարո-

ղութիւնները, իր ձկտումներն ու կիրքի ներքին բերումները, որոնք, ինչպէս ամէն ինչ որ զօրութիւն է ըստ ինքեան, վնասարեւ միայն կը լինին՝ թողուելով իրենց ապերասան և անուղղայ սաստկութեան մէջ: Ու բարի՝ վերաբերմամբ ընկերին, երբ անոր հետ ունեցած իր բոլոր յարաբերութիւններուն մէջ չի կորսնցնել ընտելութիւն կշիռը, թոյլ չի տար երբեք որ համակրութեան կամ հակակրանքի նկատումներ, այսինքն անձնական զգացողութեան վիճակներ, ազդեն իր զատումին վրայ, տարակոյսի տակ ձգելով երբեմն իր զիմացիներն ինքնութեան և ազատութեան անտոյկ սկզբունքն անգամ: Իսկ բարի լինիլ Աստուծոյ հանդէպ՝ բարեպաշտութիւնն է ինքնին, այսինքն գերազանց բարիին պաշտումը. առաքինութիւն՝ զոր կարենալու համար կատարել, մարդ պէտք է կարենայ նախ մոռնալ ինքզինքը և աշխարհը և խորհիլ այն բոլոր բարիքներուն վրայ, որոնց տօնին ու բաշխողն է Աստուած: Արժան է զիտել հոս թէ երբ բարի կը լինինք մեր անձին կամ մեր ընկերին հանդէպ, չափով մը բարեբարած կ'ըլլանք մէկին և միւսին: Բարեպաշտութիւնը չի կրնար սոսկայն անշուշտ զմեզ տանիլ միեւնոյն կամ նման արդիւնքի մը՝ նկատմամբ Աստուծոյ, որ անկարօտ է բարիքի: Պաշտելով գերազոյն բարին, առ առաւելն կատարած կը լինինք արդարութեան անտարկելի պարտականութիւն մը, խոստովանելով բարութեան էութիւնն ինքնին, այսինքն անոր ծագումին, վախճանին և նկարագրին մասին պայծառ պահելով մեր ըմբռնումն ու գիտակցութիւնը, և այս կերպով մեր սիրտը յաւէտ ընդունակ դարձնելով զգացումներու և զգալափոքներու գործնականացումին:

Երկրաւոր այս կեանքը, թէև տօրեայ և վաղանցուկ, բայց հոգիին համար ունի ճակատագրական արժէք մը, որ կը կայանայ այն կերպին մէջ, որով մարդ կ'ապրի զայն: Մեծ է այդ արժէքը և փրկկարար, եթէ մարդ կրցած է իր աստեղոր կեանքը ընել պատրաստութիւնը լաւագոյն և ճշմարիտ կեանքին, բուն կեանքին, որ Հանդերձեալն է, և որուն խորհուրդը միայն կրնայ և պարտի լուսաւորել մեր քայլերը այն մութին մէջ որ մեղքն է ինքնին:

այսինքն աշխարհը, իր բոլոր ցանկութիւններովը:

Այդ խորհուրդով և այդ ուղղութեամբ մշակուած քրիստոնէական կեանքին գիտակցութիւնն է որ մեր խղճին մէջ պիտի կրնայ արթնցնել զգացումը երանաւտ Յոյսի մը իրաւունքին, յոյսի՝ որուն մտածումն իսկ կը լեցնէ մեր հոգին անանցական բերկրանքի մը յոյզերով:

Այդ բերկրանքը այնքան աւելի ազնուական է և սուրբ, որքան հզօր է Յոյսը՝ որ կը բղխի ակնկալութիւնէն միւսանգամ յայտնութեանը մեր հոգեկան ազատագրումին համար ինքնազոհուած աստուածային այն Փրկիչին, որուն շնորհիւ պիտի կրնանք այլ ևս ինքզինքնիս նկատել Աստուծոյ ցեղէն և անոր սեփական ժողովուրդ մը, իր արիւնովը սրբուած և կնքուած, և բարի զործերու նախանձախնդրութեամբ առլցուած:

Այս է յաւիտենական դասը, զոր Յիսուսի մարդեղութեան եղելութիւնը, իբրեւ խորհուրդ Աստուծոյ շնորհաց մարմնացման և երեման երկրի վրայ, միանգամ ընդ միշտ տուած է մարդկային լրութեան:

Աւ Աւետարանի պաշտօնէին մօնաւանդ պարտականութիւնն է հնչեցնել միշտ աստուածային այդ դասը՝ վստահութեան, անկեղծութեան, և համոզումի այնպիսի ջերմ և կենդանի շեշտով, որ ամէնքը յարգանքի միայն պարտաւորութիւն Աւետարանի գոսարեմին առջև:

19 Մայիս 1931

Թ. Ե. Գ.

ԽՈՐՀՈՒԲԳ ԵՒ ԽՕՍԳ

Ժամանակը կը փոխէ դաստիարակ ակնոցը:

*

Չկայ մեծ պատմական դիպք մը առանց մեծ զոհողութիւններու:

*

Աշխատեալ մտքդուն համար չկայ աւելի սուս քան մը քան ժամանակը:

*

Ոչ ոքի մասին չարախօս մի՛ ըլլա՛մ, ոչ իսկ ձեր քննախնէրուն վրայ:

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ե

ՀԱՒԱՏԲ, ԴԱՒԱՆԱՆԲ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻ

Միութիւնը, ընդհանրականութիւնը, առաքելականութիւնը և սրբութիւնը նշաններն են Քրիստոսի ճշմարիտ Եկեղեցիին, և անոր նկարագրին չորս գիծերը կը կազմեն: Այս նշաններուն խմաստը յայտագրութեամբ հակիրճ կերպով Սիոնի նախանցեալ թիւին մէջ:

Սակայն այս նշանները գործնական ընծայող եւ Եկեղեցիին կեանքին պայմանը հանդիսացող չորս սարքեր կան: Անոնցմէ մէկն է դաւանանքը: Հարեանցի խորհուրդներու համար սովորութիւն է շփոթել դաւանանքը հաւատքի հետ՝ որ պէտք է առնուի իր լայնագոյն խմաստով: Անհրաժեշտ է սակայն երկուքին առնչութիւնը և տարբերութիւնը միանգամ ընդ միշտ յստակօրէն բժրոնել:

Դաւանանք բնելով կ'իմանանք այն հաւաստումները կամ վճիռները՝ որոնք իբր Քրիստոսէ յայտնուած եւ առաքեալներէ քարոզուած ճշմարտութիւններ կ'ընդունուին: Այդ ճշմարտութիւնները Քրիստոսի Աւետարանին բովանդակութիւնը կը կազմեն:

Անոնք որ Քրիստոնէական Եկեղեցիի անդամ են կամ կ'ուզեն ըլլալ՝ այդ ճշմարտութիւնները պէտք է որ ընդունին. եթէ ոչ՝ Եկեղեցիի անդամ չեն կրնար ըլլալ: Եւ իրենց այդ ընդունելութիւնը պէտք է հրապարակաւ յայտարարեն՝ ինչպէս կ'ընեն Ուղղափառ Եկեղեցիներու բոլոր անդամները, այլեւայլ հանդիսաւոր առիթներով: Այսպէս՝ դաւանանքը քրիստոնէական ճշմարտութեանց արտայայտութիւնն է, զորս պէտք է խոստովանի ամէն քրիստոնեայ՝ որպէսզի Եկեղեցին գիտնայ թէ իր ծոցը մտնել ուղղ կամ մտած անձը ի՞նչ միտքի կը ծագայէ և ի՞նչ համոզումներու և սկզբունքներու տէր մէկն է:

Հաւասքը սակայն, տարբեր է: Անիկա մարդուն միտքին և հոգիին ունենալիք առաքելութիւնն է: Ներքին հոգեկան վիճակ մըն է, վիճակ մը նուիրումի, սիրոյ, վստահութեան, համոզելութեան, խաղաղութիւն, եւայլն, հանդէպ Աստուծոյ և հանդէպ այն ամէն բաներուն՝ որոնք Անոր յայտ-